AVİM Yorum • No: 2017 / 31 • Mart 2017

PAPA KİLİSE'NİN RUANDA SOYKIRIMI'NDAKİ ROLÜ SEBEBİYLE NİHAYET ÖZÜR DİLEDİ

Ali Murat TAŞKENT

Analist (2015-2017)

Roma Katolik Kilisesinin ruhani lideri Papa Fransuva, 20 Mart 2017 tarihinde Vatikandaki Apostolik Sarayda Ruanda Cumhurbaşkanı Paul Kagameyle bir araya gelmiştir. Ruanda ve Vatikan arasındaki gergin ilişkiler dikkate alındığında oldukça önemli olan bu görüşmede Papa Fransuvanın Katolik Kilisesinin 1994 Ruanda Soykırımındaki rolü için özür dilediği bildirilmiştir.

Bilindiği üzere, 800 binden fazla Tutsi ve ılımlı Hutunun aşırı uç Hutular tarafından katledilmesi ile sonuçlanan 1994 yılındaki Ruanda Soykırımı, uluslararası hukuk bakımından soykırım olarak kabul edilen üç olaydan biridir. Katolik kuruluş ve misyonlar, eski sömürge yönetimiyle beraber, 1994 yılında soykırıma giden süreçte Ruandalılar arasında bölünmelere yol açmakla suçlanmaktadır. Ayrıca, Ruanda Katolik Kilisesi üyeleri katliamlara göz yummak/yardım etmek ve hatta aktif olarak katılmakla suçlanmaktadır. Öte yandan, Vatikan da Ruanda Katolik Kilisesinin katliamlardaki rolünü inkar eder tutumu ve Kilise üyeleri tarafından işlenen suçlar için özür dilememekle eleştirilmektedir.

Daha önceki bir yazımızda da belirtiğimiz üzere, 20 Kasım 2016 tarihinde Ruandalı Katolik piskoposlardan bir özür gelmiş, ancak söz konusu özür birçok Ruandalıyı ve Ruanda hükümetini tatmin etmemiştir. Nitekim yapılan eleştirilerde kilisenin bazı üyelerinin soykırımdaki rolü için özür dileyen Ruandalı piskoposların kilisenin kurum olarak soykırımdaki rolü için özür dilemiş olması gerektiğine dikkat çekilmiştir. Bir basın açıklaması yayınlayan Ruanda hükümeti de piskoposlarının özrünü Katolik Kilisesini Soykırımla ilgili suçlardan bir bütün olarak aklama girişimi olarak değerlendirmiştir. Ruanda hükümeti, ayrıca, daha önceki açıklamalarda da ifade edildiği üzere, işlenen suçların boyutu göz önünde bulundurulduğunda Vatikandan da bir özür beklenildiğini tekrarlamıştır.[1]

Vatikandan özür ancak 23 yıl sonra gelmiştir. Papa Francis ile Rwanda Cumhurbaşkanı Kagame arasındaki toplantının ardından Vatikan Basın Ofisi tarafından yapılan açıklamada, Papanın Tutsiler'e karşı yapılan soykırım için kendisinin, Papalık ve Kilise'nin derin üzüntülerini bildirdiği ve bunun mağdurları ile yaşanan trajik olayların sonuçlarına katlanmaya devam edenlerle dayanışmasını ifade ettiği belirtilmiştir. Ayrıca, Kilisenin ve dini görevlerine ihanet ederek nefret ve şiddete başvuran kilise üyelerinin günahları ve

başarısızlıkları için Tanrıdan af dilediği açıklanmıştır.[2]

Papa Fransuvanın özrü olumlu karşılanmıştır. Twitter hesabında Papayla yaptığı görüşme hakkında konuşan Cumhurbaşkanı Paul Kagame, ikili arasındaki görüşmenin Ruanda ile Katolik Kilisesi/Vatikan ilişkilerinde yeni bir aşama olduğunu ve Papanın özür dileyerek büyük bir cesaret örneği gösterdiğini ifade etmiştir. Ruanda Dışişleri Bakanı Louise Mushikiwabo, yayınladığı açıklamada, ikili arasındaki toplantının açıklık ve karşılıklı saygı çerçevesinde gerçekleştiğini ve Ruanda ile Vatikan arasındaki ilişkiler bakımından ileriye dönük olumlu bir adım olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte, aynı açıklamada, Ruanda soykırımının halen Kilise içerisindeki belirli gruplar tarafından inkâr edildiği ve önemsizleştirildiği, bazı soykırım şüphelilerinin çeşitli Katolik kuruluşlar tarafından korunarak adaletten kaçırıldığı hatırlatılmıştır.[3]

Papanın Kilisenin Ruanda Soykırımındaki rolü sebebiyle özür dilemesi kuşkusuz Ruandalıların acılarının biraz olsun dinmesine katkı sağlayacak olumlu bir adımdır. Yukarıdaki açıklamada da değinildiği üzere, bundan sonra Papa ve Vatikanın Ruanda Soykırımının tüm Kilise mensupları tarafından tanınmasına çalışması ve Kilise içerisindeki şüphelilerin yargı önüne çıkarılması için çalışmalıdır. Ancak, sonuç olarak, Papa Ruandada yakın zamanda, 1994 yılında gerçekleşen ve soykırım olduğu hukuken tespit edilmiş Ruanda Soykırımıyla ilgili olarak yaptığı özürle nihayet doğru olanı yapmıştır.

Bu arada, Papa Fransuva hukuki bir terim ve kavram olan soykırımın ne olduğunu bu vesileyle öğrenmiş olabilir ve belki de 1915 olaylarıyla ilgili olarak izlediği tutuma ilişkin olarak da doğru olanı yapabilir. Bilindiği üzere, tarihsel ve hukuki gerçekler 1915 olaylarının soykırım olarak nitelendirilemeyeceğini ortaya koyduğu halde, Papa Fransuva ekümenizm ve Hristiyan dayanışması uğruna Türkiye aleyhine Ermeni soykırımı söylemini kullanmakta ısrar etmektedir.[4] Nitekim henüz 23 yıl önce gerçekleşen ve hukuken tespit edilmiş Ruanda Soykırımına ilişkin Papalık makamı tarafından bir özürde bu kadar gecikilmesine rağmen, Papa Fransuva, seçildikten kısa bir sonra, yüz yıl önce gerçekleşen tartışmalı olayları soykırım olarak nitelemek kaydıyla Türkleri itham etmekte ve karalamakta hiç gecikmemiştir. Tabii, 1915 olaylarını soykırım olarak nitelediği için Papanın özür dilemesi beklenmemektedir çünkü Katolik Kilisesinin Papanın yanılmazlığı kuralı buna izin vermeyecektir. Bununla birlikte, Papa Türkleri yaftalayan ve de dinler-arası kutuplaşamaya hizmet eden tek taraflı soykırım söylemini kullanmayı bırakabilir ve Roma Katolik Kilisesinin ruhani lideri konumuna uygun uzlaşmacı bir tutum takınabilir.

**Fotoğraf: KTpress.rw*

[1] Ali Murat Taşkent, Katolik Kilisesi, Ruanda Soykırımindaki Rolü Sebebiyle Özür Diledi, *AVİM*, , 05.12.2016, http://avim.org.tr/tr/Yorum/KATOLIK-KILISESI-RUANDA-SOYKIRIMI-NDAKI-ROLU-SEBEBIYLE-OZUR-DILEDI-1

[2] Press Communiqué: Audience With The President Of The Republic Of Rwanda, 20.03.2017, *Holy See Press Office*, 20.03.2017, http://press.vatican.va/content/salastampa/en/bollettino/pubblico/2017/03/20/170320c.html

[3] President Kagame received by Pope Francis, *Republic of Rwanda*, 20.03.2017, http://gov.rw/newsdetails2/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=1716&cHash=bf39ea9b8539a73e1bfb4da8f921bc30

[4] Mehmet Oğuzhan Tulun, Papa Fransuva Ekümenizm için Bastırıyor, *AVİM*, 28.06.2016, http://avim.org.tr/tr/Yorum/PAPA-FRANSUVA-EKUMENIZM-ICIN-BASTIRIYOR#

Yazar Hakkında :

Ali Murat Taşkent, Nisan 2015 ile Eylül 2017 arasında Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) analist olarak çalışmıştır. Taşkent, Kafkasya ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri üzerinde çalışmalar yürütmüştür.

Atıfta bulunmak için: TAŞKENT, Ali Murat. 2026. "PAPA KİLİSE'NİN RUANDA SOYKIRIMI'NDAKİ ROLÜ SEBEBİYLE NİHAYET ÖZÜR DİLEDİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2017 / 31. Mart 24. Erişim Ekim 30, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/PAPA-KILISE-NIN-RUANDA-SOYKIRIMI-NDAKI-ROLU-SEBEBIYLE-NIHAYET-OZUR-DILEDI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır